

Bijbelstudie deel 10

U zult geen vals getuigenis spreken tegen uw naaste. Exodus 20:16.

Voor we gaan beginnen met onze studie naar de betekenis van dit gebod wil ik je vragen om allereerst zelf eens na te denken over wat jij denkt. Wat bedoeld God volgens jou met dit gebod?

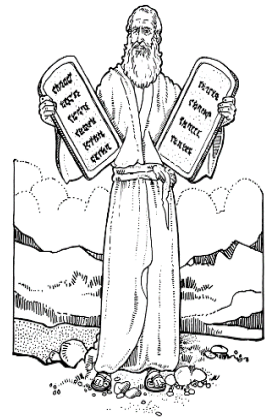

Ook in deze studie staat er weer een kort gebod centraal. Het gaat over het geven van een vals getuigenis. De gebruikte woorden doen sterk denken aan een juridische setting. Denk maar eens aan die films in een rechtbank wanneer er een getuige wordt opgeroepen. Hij of zij moet dan een plechtige belofte afleggen waarin de getuige beloofd om niets anders dan de waarheid te vertellen. In het Hebreeuws zien we dat terug in het woordgebruik. Het woord voor getuigenis is עֵד (ed) en het woord שֶׁקֶר (seker) betekend leugenachtig. In zinsverband komt de Naardense Bijbelvertaling dichtbij de sfeer en betekenis van de grondtekst. Daar staat Exodus 20:16 als volgt vertaald: **niet antwoorden zul je over je naaste als een getuige die liegt!**-

Wanneer gesproken wordt over het negende gebod wordt vaak gezegd dat het erover gaat dat je niet liegt. Dat klopt ook helemaal. **Waarom zou God het belangrijk vinden dat we niet liegen tegen elkaar?**

Niet liegen en eerlijk de waarheid spreken is natuurlijk altijd belangrijk maar zeker in juridische context. In onze tijd beschikken politie en justitie over allerlei opsporingsmiddelen en technieken die kunnen helpen om iemands schuld of onschuld vast te stellen. Denk aan camera's, vingerafdrukken, DNA onderzoek of gps gegevens. In Bijbelse tijden was dat er

allemaal niet en was het getuigenis van mensen voldoende om iemand vrij te spreken of te veroordelen. Lees maar eens wat er staat in Deuteronomium 17:6 of 1 Timotheüs 5:19.

Het was dus van het grootste belang dat het getuigenis wat iemand gaf oprecht en eerlijk was. Het geven van een vals getuigenis kon uiteindelijk leiden tot de dood van een ander. Dit zien we onder andere gebeuren bij de Heer Jezus in Matteüs 26:57-67. In de 10 woorden leren we God kennen als een Bevrijder en iemand Die rechtvaardig en liefdevol is. Een God die verlangt naar relatie en binnen die verbondsrelatie verwacht dat mensen ook naar elkaar toe liefdevol en rechtvaardig zijn. God heeft Israël bevrijd uit

de slavernij van Egypte en wil ze ook elkaar niet gevangen houden is verzuurde relaties. Het is daarom dat mensen worden opgeroepen om elkaar te respecteren, elkaar niet te doden en elkaar niet ontrouw te zijn of te bestelen. Ook het bevorderen van de waarheid past daarbij.

Spreek jij altijd de waarheid? **Waarom wel of niet? Wanneer vind je het moeilijk om eerlijk te zijn?**

De oorsprong van leugen

In Johannes 8:44 noemt de Heer Jezus de duivel de vader van de leugen. Iemand in wie geen waarheid is en daarom ook enkel leugenachtige doelen nastreeft. Dit zien we direct al in Genesis 3 waar hij in gesprek met Eva de woorden van God verdraaid en middels list en bedrog de mensen verleidt tot zonde. Als gevolg van die zonde zien we dat Adam en Eva uit het paradijs gezet worden. Laten we ook eens kijken in het Nieuwe Testament: Handelingen 5:1-11. **Lees dit tekstgedeelte eens door en geef aan waarom Ananias en Saffira zo hard gestraft werden. Wat was hun zonde?**

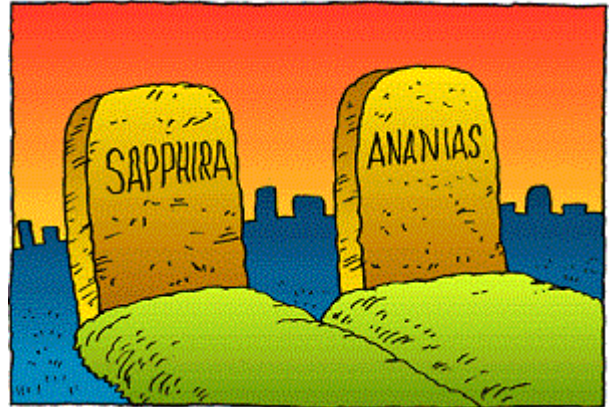

God straft Ananias en Saffira niet omdat ze geld achterhielden, dat was hun goed recht. Hij straft hen omdat ze liegen en stelt zo een afschrikwekkend voorbeeld. Als je nog een voorbeeld wilt over hoe God denkt over liegen lees dan eens Spreuken 6:16-19.

Hoewel de taal in het gebod juridisch is gaat de impact veel verder dan alleen de rechtbanksetting. Het omhelst alle vormen van het ontkennen of verdraaien van de waarheid. Leugens kunnen iemands reputatie, huwelijk, zelfvertrouwen, eigendom en zelfs leven compleet verwoesten.

Vraag en antwoord 112 in de Heidelbergse Catechismus laten op een mooie manier de reikwijdte van het negende gebod zien:

Vraag 112 Wat gebiedt God in het negende gebod?

Antwoord: Dat ik in een rechtszaak geen leugens over iemand vertel. Ook dat ik niemand zijn woorden verdraai, dat ik niet roddel of kwaadspreek en niemand zomaar veroordeel of laat veroordelen, zonder die persoon zelf te spreken. Alle vormen van liegen en bedriegen moet ik vermijden omdat dit het werk van de duivel is. Anders roep ik de toorn van God over mij af. In de rechtszaal en in alle andere situaties moet ik de waarheid liefhebben en oprecht de waarheid spreken en ervoor uitkomen. Ook moet ik zoveel mogelijk de eer en reputatie van mijn naaste verdedigen en positief bevorderen.¹

Over het eerste hebben we het al gehad. Het gaat erover dat je altijd en zeker in **juridische context** een eerlijk getuigenis geeft. Het leven/lot van een ander hangt af van het betrouwbaar verhaal van de mensen die als getuige gehoord worden. God is een God van rechtvaardigheid en wil dat in een rechtszaak ook het recht daadwerkelijk zegeviert.

Het tweede is dat we de **woorden van een ander niet verdraaien**. Dat dit lastig is laat een bekend spelletje wel zien. Wie weet heb je het als kind wel eens gedaan: je zit naast elkaar en aan het begin van de rij wordt iemand iets in het oor gefluisterd en dat moet vervolgens doorgegeven worden. Meestal blijkt dat degene aan het einde van de rij een ander verhaal heeft dan datgene wat oorspronkelijk gezegd is. In die setting erg grappig maar vraag je eens af hoe dat toch zou kunnen want ook buiten het spelletje om werkt het vaak zo.

Dat woorden zo gemakkelijk verdraaid worden heeft te maken met hoe we luisteren als mensen en met onze motieven. Maar al te vaak en al te snel vertellen we niet feitelijk door wat we horen of zien maar geven we onze eigen interpretatie van woorden/gebeurtenissen door. Soms is dat onbewust maar vaak bewust. Ik zie het nogal eens in conflictsituaties waarin ik

¹ <https://www.heidelbergse-catechismus.nl/gewone-taal/dankbaarheid/zondag-43/vraag-112>

baptisten
gemeente
vroomshoop

vanuit verschillende hoeken dezelfde gebeurtenis hoor en daarin ieder zijn best doet om de informatie zo door te geven dat ze er zelf onschuldiger uitzien dat de tegenpartij.

Een ander mooi voorbeeld zien we vaak in de politiek waar feiten selectief gebruikt worden, rapporten deels of te laat naar de kamer gestuurd worden zodat niet alle informatie bekend is of een premier die ineens ergens “geen actieve herinnering” meer heeft. Woorden verdraaien betekend niet direct dat je liegt maar je kunt de waarheid ook zo presenteren dat je de stukjes die voor jou negatief zijn weglaat of een ander zwaartepunt legt waardoor jij er net wat beter uitkomt of jouw doelen net wat beter benadrukt worden.

Heb jij wel eens ervaren dat iemand jouw woorden heeft verdraaid? **In welke situatie en wat deed het met jou?**

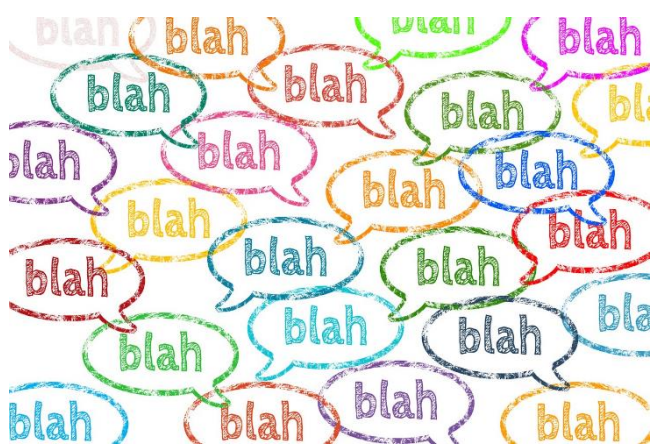

Een bekend Bijbels voorbeeld zijn de bekende woorden van Jezus in Matteüs 7:12 *Alles dan wat u wilt dat de mensen u doen, doet u hun ook zo, want dat is de Wet en de Profeten*. Helaas wordt dit vaak verdraaid en doet men het voorkomen of Jezus gezegd zou hebben dat wat wij niet willen dat ons overkomt we dat ook een ander niet aan moeten doen. (wat gij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet) Dat is een wezenlijk verschil. De Heer geeft een opdracht om actief het goede voor een ander te zoeken en wij maken het onszelf gemakkelijk door de woorden van de Heer passief uit te leggen. We moeten alleen maar dingen laten terwijl de Heer ons vraagt om in beweging te komen!

Het derde aspect van dit gebod betreft **kwaadspreken en roddelen**. Dat dit iets is wat bijna natuurlijk komt voor ons mensen wordt volgens mij wel bewezen door het feit dat er een complete industrie omheen is opgetuigd. Via internet, roddelbladen/magazines en televisieprogramma's als “shownieuws” en “Boulevard” worden dagelijks de laatste roddels afgevuurd op mensen die het maar gretig tot zich nemen en zich verlekken over wat er nu weer gaande is in de mediawereld. Ook

onderling laten we vaak dezelfde houding zien. Roddelen betekend niet altijd dat je iets zegt wat niet waar is maar ook het ongevraagd en ongeremd doorvertellen van waarheden vanuit verkeerde intenties valt onder roddelen. Het begint vaak met; “heb je het al gehoord?” gevolgd door een hele of halve waarheid waarmee een ander in een verkeerd daglicht wordt geplaatst

baptisten
gemeente
vroomshoop

maar al te graag beamen door te wijzen op de woorden van Jezus in Matteüs 7:1 om vervolgens deze woorden ook maar al te snel te vergeten wanneer we iemand tegenkomen die iets doet wat anders is als we gewoon zijn. Ook vooroordelen en dergelijke vallen hieronder. Het afschrijven van mensen op basis van sociale status, ras, seksualiteit of geloof. Het betekent niet dat je nooit iets mag vinden of zeggen maar het is een oproep tot geduld en een vraag om elke situatie eerlijk, gelijk en rechtvaardig (vanuit heel Gods Woord) te beoordelen voor je tot een besluit komt.

In Gods Woord komen we op veel plaatsen waarschuwingen tegen die iets zeggen over hoe we over elkaar spreken. Persoonlijk vind ik de woorden van Jakobus in Jakobus 3:1-12 erg verhelderend op dit gebied. Het laat zien dat de tong een klein maar machtig orgaan is wat maar lastig te beteugelen valt. Ik vind het opvallend hoeveel tijd de HEER in Zijn Woord neemt om ons te waarschuwen voor hoe we spreken. Uit dezelfde mond komt zegen en vervloeking voort. Dit behoort niet zo waarschuwt Jakobus.

De Heer Jezus laat ook duidelijk zien wat de oorzaak is van dergelijk spreken. **Wat leert de Heer jouw in Matteüs 15:19-20. Wat hebben wij volgens Jezus nodig?**

Wat de Heer vraagt:

In Johannes 8 noemde Jezus de duivel de vader van de leugen in wie geen waarheid is en als je jezelf in blijft laten met leugens, onwaarheden, geroddelen en kwaadsprekerij dan ben je een kind van hem! Genoeg gesproken in de negatieve en verbiedende sfeer. Laten we nu we deze zaken weten en beseffen dat we allemaal vernieuwing nodig hebben kijken naar wat de Heer van ons vraagt in onze relatie naar Hem en naar elkaar toe! Wij zijn immers door de Heer Jezus kinderen van God en voor ons geldt het "Gij geheel anders" **Hoe mogen wij het dan doen denk je? Wat wordt er van jou gevraagd?**

Laat ik ten eerste de mythe doorprikken dat woorden maar woorden zijn en geen macht hebben. Maar al te vaak spreek ik mensen die diep beschadigd zijn door gesproken woorden.

baptisten
gemeente
vroomshoop

Dat woorden machtig zijn en kracht hebben zien we ook in de Bijbel! Direct op de eerste pagina horen we God spreken en zien we de Schepping ontstaan. In Johannes 1 lezen we vervolgens dat het Woord mens is geworden en we in dat vleesgeworden Woord God zelf ontmoeten. Hoezo woorden zijn maar woorden? Volgens de Bijbel zijn woorden machtig! Wat en hoe je spreekt is dus van levensbelang. De Heer Jezus besteed daar veel aandacht aan door bijvoorbeeld te zeggen dat we de waarheid moeten spreken en betrouwbaar moeten zijn. (o.a. Matteüs 5:37)

In Matteüs 28:19-20 en Handelingen 1:8 krijgen de leerlingen van Jezus (waar wij ook toebehoren!) de opdracht om erop uit te gaan en van Hem te getuigen. We mogen de ander bekendmaken met de genade en liefde van de Heer en hen uitnodigen om ook kind van God te worden. Dat getuigen doen we volgens o.a. volgens Matteüs 5:13-16 met heel ons leven. Ook de wijze waarop we spreken hoort daarbij.

We zijn niet geroepen om valse getuigen te zijn maar om te getuigen van Jezus. **Welke kenmerken/eigenschappen zouden daarbij horen denk je?**

De waarheid is hard wordt wel eens gezegd. Een waar woord! In 1 Korinthe 13 worden waarheid en liefde als aan elkaar verbonden voorgesteld. Waarom horen liefde en waarheid bij elkaar denk je?

Op welke wijze spreekt dit woord in jouw leven? Wat neem jij je voor naar aanleiding van deze studie? Wil je zaken anders doen en wat en hoe dan?
